

Bağışçılık Kültürünü Değiştirmek için Sivil Toplum için Destek Vakfı

Actecon

DR. FEVZİ TOKSOY

Gelin bu sayıda rekabet hukuku yerine sosyal sorumluluktan bahsedelim. Biraz sizlere neler yaptığımızdan söz edeyim.

Türkiye hızla değişiyor. Bu değişim toplumun kendi içinde farklılaşmasını ve problemlerin katmanlı hale gelmesini sağlıyor. Örnek vermek gerekirse dünyanın en önemli bazı endeksleri içinde Türkiye'nin yeri aşağıdaki gibi;

- Birleşmiş Milletlerin İnsani Gelişme Endeksine göre 188 ülke içinde 72.,
- Sınır Tanımayan Gazeteciler'in Dünya Basın Özgürlüğü Endeksine göre 151/180.,
- Dünya Demokrasi Endeksine göre 98/167.,
- Freedom House'un Özgürlük Endeksi'nde 100 üzerinden 53 ile "kısmi özgür"
- Dünya Kölelik Endeksine göre 105/167 (nüfusun %0,2'si modern kölelik tanımına uygun biçimde yaşıyor).

Örnekleri çoğaltmak mümkün. Ancak ortak noktaları Türkiye'nin önünde uzun bir yol olduğu yönünde bir mutabakat olması.

Böylesine farklılaşmış ihtiyaçların çözümünün bir yolu devletin daha demokratik hale getirilmesiyle mümkün olur. Ancak Türkiye gibi merkezileşme geleneği baskın olan ülkeler için bu kolay bir yol değil. Zaten sizlerin de bildiği gibi uzun yıllar alan ve almaya da devam edecek kurumsal, sosyolojik ve kültürel bir değişimi yaşıyoruz.

İş dünyasında melek yatırımcıların yaptığı işin benzerini sivil toplumda yapmak için kolları sıvadık. Çalışma biçimi ve bağışçı havuzu açısından dünyada binlerce örneği olan ancak Türkiye'de - tüm Türkiye'deki STK'ları destekleyen - bir tane örneği bile olmayan bir yapı kurduk.

Ancak hem bu merkezi devletin demokratik açıdan sınırlarını belirlemek, denetlemek, belirli konulara daha fazla kafa yormasını sağlamak hem de bizzat bu problemlerin çözümünde yurttaşların aktif rol almasını sağlayarak çözümün bir parçası haline gelmelerini sağlamak için sivil toplum önemli bir araç haline gelmiş durumda. Ancak sivil toplumun da problemleri mevcut.

Türkiye gibi kişilere/kurumlara güven hissinin dünya sıralamasında en düşük olduğu ülkelerde sivil toplumun finansmanı ile ilgili çok temel sorunlar var. Kişisel bağışçılar bağışlarının uygun biçimde harcanıp harcanmadığını bilmek istiyorlar. Destekledikleri kuruluşların probleme odaklanan, haklar temelinde çözümler arayan kuruluşlar olmalarını önemsiyorlar. Bağışlarının gerçekten ilgili sosyal problemin çözümüne yönelik güvenilir kişilerden kurulu kuruluşlar aracılığıyla sahada değer kazanmasını talep ediyorlar. Sivil toplumdan daha fazla

katılım, şeffaflık ve hesap verebilirlik talep ediyorlar.

Bu talepleri yerine gelmediği ölçüde de sivil toplumu bağışlarıyla desteklemek konusunda imtina ediyorlar. Ancak sivil toplum kuruluşlarının (STK) en temel ihtiyacı da finansal destek olmaya devam ediyor.

İşte ben ve arkadaşlarım, yukarıda kısaca değinmiş olduğum ihtiyaçlarımızdan yola çıkarak geçen sene Sivil Toplum için Destek Vakfı'nı (<http://www.siviltoplumdestek.org/>) kurduk. Temel derdimiz bağışçılarla STK'lar arasında köprü görevi görerek bağışçıların ihtiyaçlarına odaklanan bir sivil toplum fonu kurmaktır. Başka bir deyişle iş dünyasında melek yatırımcıların yaptığı işin benzerini sivil toplumda yapmak için kolları sıvadık. Çalışma biçimi ve bağışçı havuzu açısından dünyada binlerce örneği olan ancak Türkiye'de - tüm Türkiye'deki STK'ları destekleyen - bir tane örneği bile olmayan bir yapı kurduk. Bunu hayata geçirmek için

hem sivil toplum hem iş dünyasından uzmanlardan oluşan kurullarımız var. Bu yapılar hem vakfın uzun dönemli bağış fonları kurmasını desteklemeye yönelik çalışıyor, hem de sivil toplumun ihtiyaçlarına da odaklanarak sivil toplumu destekliyor. Bir tane çalışan arkadaşımız bu işi koordine ediyor.

Halen "Kurumsal Programımız" çerçevesinde bütçesi 300.000 TL'den az olan, nispeten küçük STK'ları destekliyoruz. Bu fon özellikle kuruluşların proje değil kurumsal temelli ihtiyaçlarına odaklanıyor. Başka bir deyişle kurumun tüm yaptıklarına katkı yaptığımız için odağımız yapılan işlerden öte kurumun istediği yere gelmesine destek vermek. Biz bu programla daha küçük STK'ları destekleyerek hem Türkiye'deki demok-

ratik kültürü geliştirdiğimize, hem de bizzat yerelin sosyal sorunları çözmesine yönelik kapasiteyi artırdığımıza inanıyoruz.

Bir diğer programımız “Proje Programı”. Bu da bütçesi 300.000 TL’nin üzerindeki STK’ların yeni ya da devam eden projelerini destekliyor. Bu program da sosyal etkiye odaklanan bir program. Her iki programın da tavan bağıışı 30.000 TL olarak belirlendi. Başvurular internet sitemizden yapılıyor ve ilgili kurullarımız ve bağıışçılarımız tarafından aşağıdaki kriterler çerçevesinde değerlendiriliyor:

Kurumsal kapasite, özgünlük, sosyal sorunun nedenlerine odaklanması, ölçeklenebilirlik ve sosyal etki.

Tabii tüm bunları yaparken dediğim gibi bağıışçıların ihtiyaçlarına odaklanıyoruz. Başka bir deyişle kime kaç TL bağıış verdiğimizizin tüm bilgisine internet sitemizden – şeffaflık ilkemiz çerçevesinde – ulaşabilirsiniz. Aynı şekilde bağıışçılarımızın kim olduklarına, ilgili kurullarımıza üye olan kişilere ve kurullarımıza – diğer tüm bilgiler gibi - sitemizden ulaşmak mümkün. Buna ek, bağıışçılara Türkiye’de neler olduğunu sivil toplumun gözünden anlatmakla ilgili olanaklar sağlıyoruz. Beraber saha ziyaretleri yaparak sosyal değişimin taşıyıcısı kişilerle bizzat tanışmalarını sağlıyoruz. Düzenli bilgilendirmelerle bağıışlarının nereye aktarıldığının raporlarını veriyoruz. Ben özellikle Facebook sayfamızı (<https://www.facebook.com/siviltoplumdestek>) takip etmenizi öneririm.

Yavaş yavaş çok önemli bir sivil toplum arşivini röportajlarla ve uzman yazılarıyla oluşturuyoruz.

Bu Ocak ayında beri dokuz STK’ya toplam 204.000 TL’lik bağıış yapma kararı aldık ki bunun büyük bir çoğunluğunu kurumsal destek alan STK’lar oluşturuyor. Kurumsal programda kurum başına ortalama bağıışımız 23.234 TL, proje programımızdaysa 8.000 TL olarak gerçekleşti.

Eğitim Reformu Girişimi’nin Öğretmen Festivali’ne destek vererek eğitim problemlerine, Sulukule Gönüllüleri Derneği’ne hibelerimizle katkı yaparak çocukların gelişimine, Mavi Kalem Derneği ile çalışarak kadınların ve çocukların problemlerine, Karakutu Derneği ile gençlerin insan hakları ile ilgili konularda daha fazla kafa yormasına katkı

vermeye çalışıyoruz. O kadar değerli işler yapan kişiler ve kurumlar var ki inanın heyecanlanmamak elde değil.

Önümüzdeki dönem mevcut bağıış havuzumuzu güçlendirerek sene sonuna kadar yaklaşık 300.000 TL’lik daha bağıış STK’lara hibe desteği olarak sunmak için çalışmalarımız sürüyor. Bu çerçevede yenilikçi çözümler üreterek kişisel bağıışları harekete geçiriyoruz.

Mesela doğum günü, evlilik yıldönümü gibi özel günlerini bizlere bağıışlayan bağıışçılarla beraber hediye yerine gelen bağıışların seçilen uygun STK’lara gitmesine yönelik hizmetler sunuyoruz. Düzenli olarak gelirinin bir bölümünü belirli bir konuya vakfetmek isteyen kişilerle çalışarak uygun konuyu ve kurumu buluyor, eşleştirmeyi yapıyor daha sonra bağıışın raporlamasını bizzat yaparak sosyal değişimin bir parçası olmalarını sağlıyoruz.

Sosyal sorunların bu kadar çok katmanlı olduğu bir ülkede hem daha fazla bağıışçıya, hem de daha fazla bağıışa ihtiyacımız var. Okurlardan kişisel ya da kurumsal bağıışçı olmak isteyenler varsa bizimle iletişime geçebilirler. Mutlaka onların ihtiyaçlarına yönelik programları beraber kurgulayabilir ve Türkiye’nin demokratik kültürünün gelişmesine yönelik adımları onların da desteğiyle büyütebiliriz.

Biz tüm bu çalışmaları bir avuç gönüllü arkadaş olarak yapıyoruz. Tatmin ve bu topraklar için bir şeyler yapmış olmanın mutluluğu dışında hiçbir çıkar beklentimiz olmadan. Sizi de bekleriz... ●

Sosyal sorunların bu kadar çok katmanlı olduğu bir ülkede hem daha fazla bağıışçıya, hem de daha fazla bağıışa ihtiyacımız var. Okurlardan kişisel ya da kurumsal bağıışçı olmak isteyenler varsa bizimle iletişime geçebilirler. Mutlaka onların ihtiyaçlarına yönelik programları beraber kurgulayabilir ve Türkiye’nin demokratik kültürünün gelişmesine yönelik adımları onların da desteğiyle büyütebiliriz.